

A. M. ROT:

ВЕНГЕРСКО-ВОСТОЧНО-СЛАВЯНСКИЕ ЯЗЫКОВЫЕ КОНТАКТЫ

(Изд. Академии Наук Венгрии, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973. pp. 573)

DR. BIHARI JÓZSEF

(Közlésre érkezett: 1974. december 20.)

Nem túlzás, ha kijelentjük, hogy A. M. Rot könyve a magyarországi ruszisztika egyik legkiemelkedőbb eseménye, sőt: fordulópontot jelent a hazai ruszisztika történetében. Amint már a főiskolai ruszisztikai napok alkalmából tartott szegedi előadásomban* is kifejtettem, ruszisztikáról a szó szoros értelmében csak az 50-es évek II. felétől kezdve lehet beszélni Magyarországon, mert addig a ruszisztika művelésére nem volt mód, lehetőség, s nem voltak meg a kellően kiképzett káderek sem.

Mindezzel egyáltalában nincs szándékunkban a határainkon túl is ismert, kiváló szlavistáink (*Asbóth, Melich, Kniezsa* stb.) tevékenységének értékét csökkenteni, be kell azonban vallanunk, hogy ők elsősorban az általános nyelvészet, valamint a bohemisztika, polonisztika stb. területén munkálkodtak, s a keleti szláv—magyar nyelvi kapcsolatoknak kevesebb figyelmet szenteltek. Változás e téren akkor állott be, amikor a fentebb jelzett időpontban, vagyis az 50-es évek II. felében kezdtek első ösztöndíjasaink a Szovjetunióból visszaszállingózni.

Ezért kell nagy örömmel üdvözölnünk A. M. Rot könyvét, amely első komoly, nagy apparátussal végrehajtott tudományos bemutatását jelenti a magyar—keleti szláv nyelvi kapcsolatoknak.

Volt idő, amikor vagy hallgattak ezekről a kapcsolatokról, vagy teljesen tagadták azokat. A magyar nyelv jövevényszavairól úgy vélték, hogy az átadó szláv nyelv pontosan már csak azért sem állapítható meg, mivel a szláv nyelvek a kölcsönzés idején még sokkal jobban hasonlítotak egymásra, mint ma. Már régóta ismeretes azonban, hogy ebben a vonatkozásban ártékelésre szorulnak a régi megállapítások, és A. M. Rotnak valóban sikerült bebizonyítania — a saját és a szovjet tudósok gazdag tapasztalataira támaszkodva —, hogy nyelvünk ezer szállal fűződött a keleti szlávok nyelvéhez is, és a magyar nyelv fejlődése szempontjából legalább olyan — ha nem nagyobb — jelentősége van ezen kapcsolatoknak, mint a sokak által már korábban is taglalt déli- és nyugati szláv befolyásnak.

*Vö.: Состояние и задачи русистики в Венгрии, Szeged, 1973. okt. 29.

A. M. Rot műve egyébként, amely terjedelmében is monumentálisnak mondható (573. oldal!), bevezetőből és nyolc fejezetből áll, minden fejezet alfejezetekből tevődik össze, amelyekben az érintett problémák egy-egy vonatkozását részletesebben is kifejti a szerző.

A bevezetés a nyelvi kapcsolatok elméleti kérdéseivel foglalkozik. (13—25. oldal.) Rámutat arra, hogy az újgrammatikusok tévedtek, amikor azt állították, hogy a nyelvi fejlődés a lineáris kauzalitás elvei szerint történik. A nyelvi változások nem mechanikusan mennek végbe, a nyelv fejlődését belső és külső tényezők kölcsönös egymásra hatásának bonyolult mechanizmusa biztosítja.

A. M. Rot részletesen kitér a nyelvi interferencia jelentőségére, mivel a nyelvi kontaktusok eredményei a nyelvi interferenciában nyilvánulnak meg. Nyelvi interferencián ő gyakorlatilag a nyelvi kölcsönhatás okozta nyelvi eltéréseket érti*, amely nem áll ellentétben Juhász János** definíciójával, aki azonban mintha valamivel pontosabban fogalmazna, amikor azt írja, hogy interferencián a nyelvi normának más nyelvi elemek befolyása által okozott megsértését, illetőleg a befolyás folyamatát értjük.

Mintegy 12 évszázadon át kíséri figyelemmel a magyar—keleti szláv nyelvi kapcsolatok útját, amelyet a következő korszakokra bont fel:

ősmagyar—óorosz kapcsolatok (7—9. század)

ómagyar—óorosz kapcsolatok (11—13. század)

magyar—ukrán kapcsolatok a 14. századtól napjainkig.

A monográfia I. fejezetét (27—91. oldal) szerzőnk a téma kutatástörténetének szenteli. Hivatkozik J. Dobrovskij állítására, aki szerint a magyarok még a Pannóniába és a Kárpát-medencébe való jövetel előtt (896 előtt) vettek át szláv szavakat, tehát akkor, amikor még együtt éltek a keleti szláv törzsekkel Oroszország és Ukrajna déli területein. Kár azonban, hogy érveit semmivel sem támasztotta alá. (34. oldal.) Amint eddigi recenzorai is helyesen állapították meg:*** A. M. Rot gondolatai eredetiek, érdekesek, tudományosan megalapozottak a szláv nyelvek lexikájában található hungarizmusok, valamint a magyar lexika szlavizmusainak etimológizálásai elveiről, a legrégebbi időktől, az ún. „naív” etimologizálástól a XVIII—XX. századi tudományos etimologizálásig. Eközben fellillantja és izgalmasan tárgyalja meg a néha igen heves indulatokat is kiváltó vitákat, amelyek a magyar nyelv szláv jövevényszavainak eredete körül folytak Asbóth Oszkár, Munkácsi Bernát, Melich János, Kniezsa István stb. munkáiban. Amíg Asbóth (1852—1920) főleg a cseh közvetítés mellett kardoskodott, Munkácsi Bernát (1860—1937) már elismerte, hogy a magyarok még a honfoglalás előtt több szót vettek át az óorosz-

*Nyelvtudományi Közlemények, LXXIV. 1. 1972. 49. *A nyelvi kontaktusok kérdéseiről.*

**Juhász János: *Probleme der Interferenz*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1970, 9.

***Zimomrja Mikola—Bobinec Sztepan: *Egy értékes kiadványról — Kárpáti Igaz Szó*, 1974. III. 14.

ból. Érveit azonban ő sem tudta tudományosan alátámasztani, ezért munkássága szinte feledésbe merült. Melich már egy lépéssel továbbjutott és azt állította, hogy nyelvünk szlavizmusai nem egy, hanem több szláv nyelvből is eredhettek. *Kniezsa István* (1898—1965) kiváló munkájában (*A magyar nyelv szláv jövevényszavai*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1955.), már nagy felkészültséggel elemzi szlavizmusainkat, azonban a keleti szláv jövevényszóknak igen kevés teret szentel. Igaza van *Majtyinszkaja Klárának*****, amikor ezzel kapcsolatban a következőket állapítja meg: Az említett munkában a szófejtések kétharmad részénél nem állapította meg konkrétan, melyik szláv nyelvből kerültek át az illető szavak a magyarba. Ugyanakkor helyenként téves az etimológiája is, amennyiben ukrán átvételeket dél- vagy nyugati szláv átvételeknek tekint. Kniezsa csak azt írja a szóbanforgó szavakról, hogy valamely szláv nyelvből valók, Rot professzor szerint a legtöbb esetben meg lehet állapítani, hogy ukránból kerültek a magyarba.”

Kniezsa és követői, tanítványai főleg ott követtek el hibát, hogy a nyelvjárási anyagot nem dolgozták fel, míg *A. M. Rot* bámulatos nyelvtudásának segítségével, csaknem száz élő és holt nyelvirodalmi és nyelvjárástani anyagát is megvizsgálta, és ezt a nagy anyagot kellő mérték-tartással beleszötte könyvébe.

Összegezve a több évszázados magyar—keleti szláv kapcsolatok történetét, szerző arra a következtetésre jut, hogy eddig nem sikerült a kutatóknak megrajzolni e kapcsolatok igazi képét. Még a legnevesebb kutatók sem tudtak megszabadulni a burzsoá történészek helytelen szemléletétől, rosszul értékelték ki az extralingvisztikai tényezőket és így az egész etimológizálásuk téves vágányra siklott. „Лингвисты мало ещё сделали, чтобы познать жизнь тех венгерских слов, которые восходят к восточнославянским языкам, особенно к древнерусскому” — állapítja meg helyesen Rot professzor. (91. oldal). E téren még sok a „fehér folt” (белое пятно) és Rot éppen arra vállalkozott, hogy egyszermindenkorra letörölje azokat a magyar—keleti szláv nyelvi kapcsolatok térképéről.

A második fejezetben [93—101] szerző elemzi az ukrán—magyar marginális és intraregionális nyelvi kapcsolatokat, a magyar—ukrán és ukrán—magyar kétnyelvűséget a Kárpáton túlon. E célból 18 helységben végzett kutatásokat, tehát élő anyagra támaszkodva igazolja egyes tételeit.

A III. fejezet [103—161] a magyar nyelv szókincsében fellelhető keleti szláv elemek etimológiai elemzésének elvi kérdéseivel foglalkozik. Ez a monográfia egyik legjelentősebb elméleti része, amely önmagában nézve is nagy értéket képvisel. Amikor egyesek már a hagyományos etimológizáció kríziséről kezdenek beszélni, Rot újra teljes fényében ragyogtatja meg előttünk ezt a művészetet („etymologia ars est”, 104. old.) és bátran visszautasítja *André Meillet* szellemes, de valótlán aforizmáját, mely szerint az összes jó etimológiákat már megtalálták, amelyeket pedig még nem találtak meg, azok nem jók. Rot genetikus, areális és tipo-

---

****Új mű a magyar—keleti szláv nyelvi kapcsolatokról. — Kárpáti Igaz Szó, 1973. XII. 25.

lógiai szempontból elemzi az etimológiákat, de nála az areális (marginális) aspektus dominál és ezért nagyobb figyelmet szentel az extralingvisztikai tényezőknek. Így bizonyítja be pl., hogy a magyarban a *borona*, 'борона' keleti szláv (és nem délszláv) eredetű kölcsönzés, mert a magyarok Pannóniába érkezésük előtt már olyan földművelést űztek, amelyre jellemző volt a *borona*, 'борона' használata. Minden egyes szónál szinte exakt pontossággal megállapítja az egyes szavak helyes etimológiájának a valószínűségét, amely lehet maximális, közepes és minimális, aszerint, hogy az általa figyelembe vett 6 belső és 6 külső nyelvi kritériumnak mennyiben felel meg az etimológia. Újszerű az a megállapítása, hogy a magyar nyelv a szlavizmusokban a szó eleji torlódó mássalhangzókat csak akkor küszöbölte ki *epentézis* (fonéma betoldás) útján, ha a kölcsönzó gyökmagánhangzója *alsó* nyelvállású volt [139], pl. óorosz *кречать* > magyar *kerecset*. Ha pedig a gyökmagánhangzó *felső* nyelvállású volt, akkor *metatézis* oldotta fel a torlódó mássalhangzókat pl.: szláv *ključ* > magyar *kulcs*, stb. Rot etimológiai elemzéseiben ügyes kézzel használja fel a nyelvföldrajzi kritériumokat, amelyeket *узьяна* — *на* kezdetlen formában is — már Asbóth és Melich is alkalmazott. Különösen fontos a nyelvföldrajzi kritériumok figyelembevételéje akkor, amikor a fonetikai és szemantikai kritériumok nem adnak lehetőséget arra, hogy megállapítsuk a magyar szlavizmusok történeti kútfőjét, amikor feltétlenül mélyebben kell feltárni a nyelvi interferencia eredményeit a kontaktáló nyelvek különböző szintjein.

Nincs még mindig tiszta képünk arról, hogy egyik vagy másik lexémát, mely nyelvből kölcsönöztük, vajon azon nyelvből, amelyből azt közvetlenül átvettük, vagy azon nyelvből, amelyikre a kölcsönzó genetikailag viszonyul. Ilyenkor felmerülhet egy közvetítő nyelv kérdése is. Így pl.: az óorosz *шатъръ* > mai orosz *шатер*, ukrán *шатъор*, magyar *sátor*, stb. a török *šatir*-ből a magyar törzsek útján kölcsönzött, amelyek a VII—IX. században Oroszország és Ukrajna déli sztyeppés és erdős övezeteiben éltek.

A IV. fejezet címe: Древневенгерско-древнерусские маргинальные интрарегиональные языковые контакты [161—254]. Ebben felmerül a magyar őshaza kérdése is. Rot kutatásai azt igazolják, hogy az ősmagyarok a mai Baskiria területén sokkal rövidebb ideig tartózkodtak, mint általában gondolják, és az első találkozás a keleti szlávokkal a VI. században történt a Don medencéjében, ahol a magyarok összeköttetésbe léptek a *vjatic*s törzsszel, és ettől fogva egészen a honfoglalásig (896), illetve napjainkig nem szakadt meg a keleti szlávok és magyarok kapcsolata. A magyar—keleti szláv kapcsolatok tehát eddigi ismereteinkkel ellentétben 200 évvel korábban elkezdődtek, mint hittük eddig.

A monográfia részletesen kitér azokra a magyar—keleti szláv nyelvi kapcsolatokra, amelyek visszanyúlnak a magyar törzseknek Pannóniában, valamint a Kárpát-medencében történt letelepedése idejére. Ezzel kapcsolatban bemutatja tételesen a magyar nyelv óorosz eredetű szavait [195—248] a földművelés, a halászat, a lakás, a helységek, a szellemi kultúra, a nép- és víznevek fogalmi köréből. E szavak és terminusok leg-

többjéről eddig nem tudtuk, hogy óorosz eredetűek. Etimológizálás közben sok új felismerésre tesz szert, így pl. időrendileg rögzít abszolút pontossággal eddig időrendileg pontosan meg nem állapított fonetikai folyamatokat (teljeshangzóság, labializálódás stb.)

Az V. fejezet [255—269] az ómagyar—óorosz marginális és intraregionális nyelvi kontaktusokat, a VI. fejezet (271—304) pedig a magyar—ukrán marginális és intraregionális nyelvi kontaktusokat mutatja be újra fogalmi körökbe csoportosítva a szavakat. Az olvasó mindezek után könnyen meggyőződhet arról, hogy az óorosz, később pedig az ukrán nyelvjárások nagy hatást gyakoroltak a magyarok nyelvére. Bár Rot vizsgálatai főleg lexikai szinten folynak, de nem hanyagolja el a fonetikai és morfológiai szintet sem. *Majtyinszkaja* szerint az ukrán—magyar réteg azért is igen érdekes, mert éppen ebben a rétegben vannak a legváltozatosabb fogalmi körökhöz tartozó szavak. A kimutatás — írja Majtyinszkaja — nagyon tanulságos: világos képet nyújt arról, mi mindent tanultak a magyarok az ukránoktól.

A monográfia egyik legértelmesebb és talán legtanulságosabb tanulmányát a VII. fejezetben (365—419) találja meg az olvasó. Ez a magyar—ukrán és ukrán—magyar bilingvizmust rajzolja meg a Kárpátalján. Szerzőnknek jó alkalom ez ahhoz, hogy a bilingvizmus egész történetét elének vetítse. Mint ismeretes, a bilingvizmus lényegét illetően még ma sem alakult ki egységes vélemény a tudósok között. Vannak, akik a kereszteződés, a nyelvkeveredés egyik szakaszának tekintették a bilingvizmust. Ez kétségtelen hibás kiindulópont. A kérdésnek nemcsak lingvisztikai, hanem pszichológiai aspektusa is van. Rot néhány recenzora* kifogásolja is, hogy szerzőnk a kétnyelvűség tárgyalásánál nem vázolta fel részletesebben a pszichológiai vonatkozásokat. Szerintünk ennek az a magyarázata, hogy a kérdésnek van egy harmadik aspektusa is: a bilingvizmus társadalmi jelentősége, amiről eddig általában megfeledeztek, amelynek viszont Rot nagy teret szentel. Az ő vizsgálódásai azt igazolják, hogy a kétnyelvűség fejlődésének tulajdonképpeni lingvisztikai útjait igen bonyolult folyamatok jelzik az 1. és 2. nyelv interferenciájának a viszonylatában (381. old.). Rámutat arra, hogy ha mindkét nyelvet teljesen bírja a bilingvis személy, akkor kisebb az interferencia, de néha egész szókapcsolatokat vagy szintagmákat vesz át a másik nyelvből. Ennek szerinte az az oka, hogy az ilyen bilingvis személy agykérgében két nyelvrendszer kommunikatív készüléke lokalizálódik és a bilingvis személy szinte automatizálta az egyik nyelvről a másikra való váltást (388—89. old.). Megvizsgálva azokat a lexémákat, amelyek a magyarul beszélőknél ukrán lexémákra vezethetők vissza, tárgykörök szerint csoportosítva (termelési eszközök, életmód, erdészet, szellemi élet stb.) ezúttal is rengeteg példával illusztrálja, hogy Kárpátalján mennyire nyilvánvaló az ukrán nyelv hatása a magyarra. Természetesen a magyar nyelv is befolyásolja bilingvista viszonyok között az ukránt, ha kisebb mértékben is, mint az ukrán a magyart, ami, társadalmi szempontból nézve a kérdést, teljesen érthető is.

---

*L. Zimomrja. Bobinec id. cikkét.

Rot elméleti fejtegetései között nagy helyet foglal el a tükörszók vizsgálata. Ez is azon problémák közé tartozik, amelyeket eddig a kutatók csak elég felületesen vizsgáltak meg. Ezzel kapcsolatban szerző számos olyan részletkérdésre és megoldásra irányítja figyelmünket, amelyek a felfedezés erejével hatnak ránk. Igaz, A. M. Rot nagyon előnyös helyzetben volt, amikor vizsgálatait végezte, mert Kárpátalján az egyik napilap, a Kárpáti Igaz Szó már évek óta két nyelven jelenik meg, vagyis az ukrán újságot fordítják magyarra. A magyar fordító akarva, nem akarva az ukrán nyelv hatása alá kerül, és így szinte *in status nascendi* figyelhető meg egy-egy tükörszó keletkezése, elterjedése, egész mechanizmusa. Véggövetkeztetése a következő: „... проанализированный языковой материал речевых произведений венгерско-украинского и украинско-венгерского билингвизма со всей очевидностью показывает, что в процессе лингвистической интерференции морфологический уровень контактирующих языков проникаем в зависимости от подтипа взаимодействия языков А и Б этого двуязычия...; проникают либо элементы материального инвентаря морфологии, либо модели морфологической системы” [412].

A bilingvizmussal kapcsolatban sok kutató elhanyagolta a szintaktikai szintű vizsgálatokat. Valóban nincsenek merev határok a morfológiai és szintaktikai szintek között ebből a szempontból, mégis néhány érdekes jelenségre itt is felhívja figyelmünket a szerző. Pl. arra, hogyan változik meg a bilingvis személy magyar nyelvében a szórend, egyes igék vonzatai stb. éppen a gyakrabban használt (beszél) ukrán nyelv hatására. Ugyanez vonatkozik a szóképzési szintre is. A kontaktáló nyelvek összes szintjei áteresztenek idegen hatásokat (417—419) kölcsönösen. A lingvisztikai interferencia dinamikájának tehát a következő fokozatai vannak: lexikai, szintaktikai, fonetikai (fonológiai), szóképzési és morfológiai szint.

Úgy tűnik, hogy legellenállóbb a morfológia, azonban a bilingvizmus környezetében ez sem maradhat teljesen érintetlen.

Bár — mint már említettük — a magyar—keleti szláv nyelvi kapcsolatoknak több évszázados múltja van, népeink között a legelevenebb kapcsolatok a XX. században alakultak ki, s ebben a döntő fordulatot természetesen 3 nagy dátum jelzi: 1. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom (1917), 2. A Magyar Tanácsköztársaság, és 3. Magyarország felszabadítása a fasizmus igája alól 1945-ben. Ezeket a nem-marginális nyelvi kapcsolatokat elemzi szerzőnk monográfiájának utolsó, VIII. fejezetében [415—457].

Különösen érdekes az olvasó számára a Nagy Októberi Szocialista Forradalom utáni magyar—orosz és magyar—ukrán nyelvi kapcsolatok taglalása, a szovjet időszak orosz neologizmusainak, a szovjetizmusoknak a meghonosodása a magyar nyelvben, ami egy egészen új korszakot ölel magában. Ennek magyarázatát nemcsak az orosz nyelv megnövekedett nemzetközi jelentőségében látja a szerző, hanem abban, hogy a szocializmust építő országok nyelvileg is kölcsönösen befolyásolják egymást. A változások most is a nyelv minden szintjét érintik, mégis leginkább a szókincsben nyilvánulnak meg. A nem-marginális nyelvi hatás elsősorban könyvek útján terjedt, de aktív közvetítői voltak ennek azok a magyar hadifoglyok is (kb. 120 000), akik annak idején részt vettek a szov-

jet népek harcában a forradalom megszilárdításáért, tömegesen éltek Szamarában, Omszkban, valamint Oroszország más részein és közvetlen érintkezésben voltak az orosz lakossággal. Még újságokat is adtak ki (*Vörös Őr*, *Vörös Újság* stb.), amelyeket a szerző áttanulmányozott és felhasznált munkájában. Később a könyvek útján keletkezett neologizmusok és szovjetizmusok az élő magyar nyelvben is gyökeret vertek.

A monográfia a több mint ezer forrásmunkát felölelő gazdag bibliográfiával végződik. Majtyinszkaja a már hivatkozott recenziójában külön is hangsúlyozza, hogy a szerző kitűnően ismeri az idevágó szovjet és külföldi szakirodalmat. Ez a mű nemcsak a ruszisztikát gazdagítja, de sok érdekeset, újat tudhatunk meg belőle az általános nyelvtudomány tárgyköréből is. Új összefüggéseket és törvényszerűségeket tár fel és csak helyeselni lehet a Zimomrja—Bobinec-féle recenzió amaz állítását, mi szerint a monográfia előbb említett erényei a magyar—keleti szláv nyelvek történetével foglalkozó művek legrangosabbjai közé emelik a könyvet. Tudományos értéke azáltal is növekszik — mondják az említett recenzorok, az Uzshorodi Állami Egyetem tanárai —, hogy A. M. Rot a nyelvi anyagot gazdag alapon, széles lingvisztikai panorámán helyezi el.

Erről a munkáról csak a legnagyobb elismerés hangján lehet megemlékezni. Méltó betetőzése annak a tevékenységnek, amely mintegy 250 tudományos munkával járult hozzá a nyelvtudomány tartalmának bővítéséhez a szláv, román-germán, finnugor nyelvek, az összehasonlító nyelvészet, továbbá az idegen nyelvek tanulásának módszertana problémaköréből.

Befejezésül érdemes idéznünk Majtyinszkaja Klára professzor már idézett recenziójának következő sorait:

„*Filin F. P.* akadémiai levelező tag kutatásaira támaszkodva *Rot* arra a következtetésre jutott, hogy a VII—IX. században átvett szláv jövevényszók az ősmagyarban még közös keleti szláv eredetűek; egy későbbi szláv hatás már a XI—XIII. századra tehető, és ebben nagy szerepe volt azoknak a szláv törzseknek, amelyek abban az időben, a mai időben a Kárpátontúli területen éltek.” Később természetesen az ómagyar—óorosz nyelvi kapcsolatok fokozatosan ómagyar-ukrán kapcsolatokká fejlődtek és valóban *A. M. Rot* az első olyan nyelvész, aki ezt a kutatás legmodernebb eszközeinek a segítségével feltárta és bebizonyította. Könyve mindvégig lebilincselő olvasmány, és haszonnal forgathatják mind az általános nyelvészet, mind a finnugor és szláv nyelvtudománnyal foglalkozó szakemberek.

Balázs János* a szófejtő tudóst a mesterdetektív munkájával veti egybe. Nagy azon magándetektívek száma, akik Sherlock Holmes babé-

---

*L. Balázs János: Szavaink nyomában (A nyelvek világában című cikkgyűjteményben. Gondolat Kiadó, Budapest, 1959. 42. old.)

raira pályáznak és nincsenek kevesebben a botcsinálta etimológusok sem. Pedig egyik szakma sem tartozik a könnyűszerrel elsajátíthatók közé. A szófejtéssel foglalkozó nyelvésznek legalább annyit kell tudnia, ha nem többet, mint a maga szakmájában kiváló mesterdetektívnek. Alapos nyelvészeti, nyelvtörténeti, hangtani, jelentéstani, művelődéstörténeti, néprajzi tudás, kiterjedt nyelvismeret nélkül a szavak eredetének nyomozásában vajmi kevés eredményt lehet elérni.

A. M. Rot eredményei azért számottevőek, mert az előbb felsorolt követelményeknek maradéktalanul eleget tudott tenni.